

Welkom en openingswoord

We zijn hier aanwezig in de naam van + de Vader, de Zoon, heilige Geest. Amen

Welkom op deze 5^e zondag in de Veertigdagentijd. We zijn op weg naar Pasen en in de verhalen van en over Jezus breekt het licht van Gods barmhartigheid steeds meer door. Maar het wordt ook duidelijk dat Hij als een misleider wordt gezien, omdat hij vrijuit spreekt en oproept tot vergeving.

Harde oordelen zijn vandaag de dag alom aanwezig: op social media, op de televisie, op straat, zelfs in het parlement. Maar natuurlijk ook in onze eigen alledaagse situaties. Het kan soms levens ruïneren. Een oordeel wordt vaak snel, te snel uitgesproken. Het ontstaat uit onbegrip of gebrek aan geduld om de ander te willen begrijpen.

Het is een menselijke eigenschap om met een beschuldigende vinger naar de ander te wijzen. Maar dan is het goed om te beseffen dat wijzelf ook wel eens die ander zijn. Als we dat beseffen, dan is de kans groot dat we minder snel de ander met stenen bekogelen, ruimhartiger zijn, dat de ander (en daarmee jezelf) een nieuwe kans krijgt. Daarover gaat het vandaag.

Maken we het een moment stil in onszelf, leggen we onze fouten en tekortkomingen voor aan de Eeuwige, opdat met Pasen ook aan ons een nieuwe kans wordt geboden.

Overweging

Jesaja 43: 16-21, Johannes 8: 1-11

De tempel, het is de plaats waar door Jezus wordt ónderwezen, maar ook terécht wordt gewezen. Die terechtwijzing is in de lezing het kantelpunt: “Laat degene onder u die zonder zonde is, het eerst een steen werpen”. Het is een scharnierpunt.

Vanaf zijn plaats van gebed -de Olijfberg- gaat Jezus naar de tempel. Daar was waarschijnlijk al van alles gaande. Schriftgeleerden en Farizeeën, ijverige en harde rechters die de Oude Wet van Mozes goed kennen, zijn samengekomen om een vrouw te veroordelen. Het volk is er, misschien om de spannende situatie van veroordeling mee te maken. Maar wanneer Jezus in de tempel verschijnt, gaan ze in een kring om Hem heen zitten en staan. En Hij

onderwijst hen, vanuit de Joodse wet die Hij goed kent, maar in een andere taal, ontvangen vanuit zijn Goddelijke bron, een taal van rechtvaardigheid.

De Schriftgeleerden zien het knarsetandend gebeuren; een goed moment om Jezus een hak te zetten. Ze duwen de vrouw in het midden van de kring. De man die bij de ontrouw betrokken was, is overigens niet aanwezig. 'Volgens de Wet van Mozes moet ze gestenigd worden' (Deut. 22,22). Wat denkt Gij?' Ten tijde van Jezus zal dit betekenen: een strenge straf krijgen, of verstoten worden uit de gemeenschap. Ze leggen Jezus een moreel dilemma voor: kiezen vóór de Wet en dus tegen de vrouw (menselijkheid), of kiezen vóór de vrouw en dus tegen de Wet.

En dan volgt het moment dat alles kantelt. Het moment dat de áanklagers zelf worden aangeklaagd. 'Wie zonder zonde is, werpe de eerste steen'. Terechtgewezen. Ineens staan zij te kijk. Het is het enige moment waarop Jezus de Schriftgeleerden aankijkt. Ervoor en erna is hij in stilte, schrijft met zijn vinger op de grond. Dus: behandel haar niet alsof je zelf zo zuiver bent. Kijk in je hart, daar waar je eigen kwaad is, en waar je niet anders dan eerlijk kunt zijn. Zo fier en overtuigd men was samengestroomd, zo ineengedoken en met schaamte druipt iedereen af. Een voor een. Hun wijsheid zakt als een kaartenhuis in elkaar.

Is het een verzet van Jezus tegen Gods Wet van 'hoe met elkaar samenleven'? Integendeel. Goed samenleven, als Gods volk, gaat om meer dan het uniform en letterlijk toepassen van die wet. Soms moet je je afvragen: waar gaat het nou eigenlijk om? Bij de morele vraag in onze intermenselijke relaties gaat het om het vinden van de juiste verhouding, de juiste balans. Zoals wanneer Jezus tot deze vrouw zegt: 'Ook Ik veroordeel u niet; ga heen en zondig van nu af niet meer'. Wordt de ontrouw van de vrouw weggewuifd? Zeker niet. Maar het is geen harde veroordeling. Het zijn woorden die een nieuwe kans en weer perspectief bieden. Bevrijdende woorden. Zoals ook Jesaja (eerste lezing) tot het volk in ballingschap zegt: 'God zal verandering brengen, iets nieuws beginnen. Ziet ge het niet?'. Een hoopvolle boodschap.

De Schriftgeleerden willen de vrouw flink laten boeten. De betekenis van 'boeten' (netten boeten) is 'herstellen'. De draden van het net worden weer met elkaar verbonden. Het netwerk wordt hersteld. Bij ons mensen betekent dat dus: een relatie/relaties herstellen, opnieuw aangaan, een breuk helen, weer verder kunnen met elkaar. Is dat wat de Schriftgeleerden voor ogen

hebben, met hun harde woorden en veroordeling? Of is het Jezus die dat voor ogen heeft?

De vrouw, het is onze medemens, een lotgenoot, niet beter niet slechter. Ook de Schriftgeleerden met hun harde oordeel zijn ons niet vreemd. Beide partijen (beide kanten in ons aanwezig) ontvangen een cruciale vingerwijzing. Je niet beter wanen dan de ander, je oordeel wegen. En: berouw hebben, het verleden loslaten. Het gaat dus over vergeving schenken, vergeving ontvangen, en jezelf vergeven. Dat laatste is misschien wel het moeilijkst.

Vergeving, het is het scharnierpunt waarin Gods stem aanwezig is.

Cecile Kuijpers

03/04/2022